

СЕКЦІЯ 1. АДМІНІСТРАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Інституціональний аналіз державної підтримки малого та середнього підприємництва в Україні

Анухтіна О., здобувач другого рівня вищої освіти спеціальності «Публічне управління та адміністрування» НФаУ

*Козирєва О. В., д.е.н., зав. кафедри менеджменту і адміністрування НФаУ
yakakos74@gmail.com*

Стале зростання економіки будь-якої країни світу неможливе без динамічного розвитку й ефективного функціонування малого та середнього підприємництва (МСП). Це зумовлено тим, що воно відіграє суттєву роль в економіках провідних країн світу як за кількістю суб'єктів господарювання, чисельністю зайнятих на них, так і обсягами виробництва продукції (робіт, послуг).

На динамічний розвиток МСП у провідних країнах світу суттєвий вплив здійснює їх ефективне регулювання і підтримка з боку держави. У світовій практиці рівень державного регулювання і підтримки підприємництва в країнах оцінюється, в першу чергу, за індексом «Ведення бізнесу».

Таким чином, проблема зростання ролі МСП у сталому розвитку економіки України за рахунок його державного регулювання і підтримки є актуальною і невирішеною.

Проблемами стану та тенденцій розвитку МСП в Україні займалися такі вітчизняні вчені, як: А. Бутенко, З. Варналій, Л. Ганущак-Єфіменко, Н. Заярна, О. Кендюхов, Г. Колісник, А. Кузнецова, О. Манойленко, а за кордоном: Н. Галан, О. Деренько, М. Стоянова [1–6] Однак на сьогодні залишається низка питань, які потребують свого вирішення.

Проблеми державного регулювання і підтримки МСП в Україні розглядали у своїх роботах вітчизняні вчені: М. Крупка, І. Павлишенко, Л. Швайка [7].

Сприяння розвитку підприємництва виступає на етапі реформування економіки України одним із ключових напрямів трансформаційних перетворень у досягненні конкурентоспроможності національної економіки на міжнародній арені, що підтверджують програмні документи: Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», Коаліційна угода, Програма діяльності Кабінету Міністрів України тощо.

Так, одним із векторів реформування у Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» є дерегуляція та розвиток підприємництва: «Середньостроковою метою подальших реформ у цій сфері є створення сприятливого середовища для ведення бізнесу, розвитку малого і середнього підприємництва, залучення інвестицій, спрощення міжнародної торгівлі та підвищення ефективності ринку праці» [8].

Спрямування зусиль у межах досягнення поставлених цілей реформи регулювання – дерегулювання підприємництва на законодавче забезпечення цього процесу має в Україні на цей час скоріше кількісний ефект, який проявляється у чисельності прийнятих законодавчих і нормативно-правових актів (НПА), однак залишаються, на жаль, проблеми, пов'язані з їх якістю та узгодженістю між собою. Це тягне за собою низку взаємопов'язаних проблем, починаючи з неузгодженості законодавчих актів між собою і закінчуючи проблемами їх реалізації та відсутності організаційного забезпечення. Отже, актуальність дослідження законодавчого забезпечення політики державної підтримки та стимулювання підприємництва в

України з визначенням проблем, причин їх виникнення та розробка якісного законодавчого забезпечення розвитку підприємництва є своєчасними та потребують урегулювання.

Проведена класифікація НПА у сфері забезпечення розвитку підприємництва в Україні дозволяє зробити такі висновки:

1) на початковому та переважно й на I етапі (1986-1990 р.р.) спостерігається превалювання загальних НПА за ознакою «призначення НПА». Це пояснюється тим, що перші етапи характеризуються становленням підприємницької діяльності в Україні, а отже, формуванням законодавчого забезпечення державної політики підтримки підприємництва, в тому числі малого та середнього. Наступні етапи характеризуються переважанням специфічних НПА, що спрямовані на регулювання конкретних сфер або видів підприємницької діяльності та зміни до них відповідно до змін у політичній, економічній сферах і норм європейського законодавства;

2) за класифікаційною ознакою «характер державного впливу» спостерігається така картина: початковий етап характеризується прийняттям НПА, що регулюють індивідуальну трудову діяльність, діяльність підприємств, однак завдань підтримки чи спрощення процедур на цьому етапі не ставилося.

На першому етапі (1991-1995 р.р.) було покладено початок розробки та законодавчого забезпечення дій з державної підтримки та стимулювання підприємницької діяльності, а також регуляторних функцій держави, що пов'язано з переходом на ринкові відносини.

Другий етап (1996-2002 р.р.) характеризувався активністю у законодавчому забезпеченні розвитку підприємництва, що сприяло появі НПА різного характеру впливу. Однак превалювало все ж такі законодавство у сфері державного регулювання підприємницької діяльності.

Третій етап (2003-2011 р.р.) характеризувався систематизацією законодавства у сфері регулювання підприємницької діяльності з появою ГКУ, ПКУ, БКУ, які мали також елементи дерегуляторної діяльності держави.

Що стосується прийняття до уваги проблем попередніх етапів, то останній (2012 р. по теперішній час) характеризується превалюванням НПА, спрямованих на дерегулювання підприємницької діяльності та стимулювання її розвитку.

3) залежно від сфери регулювання спостерігається така закономірність: пряма пропорційність нарощення кількості НПА за сферами регулювання залежно від етапів, особливо активним з цієї точки зору став II етап. На III етапі спостерігається систематизація та узагальнення великої кількості НПА та їх групування у Кодекси України: господарського, податкового, бюджетного, а на останньому етапі – і митного, що призводить до появи низки Законів та Постанов щодо внесення змін у Кодекси.

Така класифікація нормативно-правового забезпечення регулювання підприємницької діяльності має певні переваги:

по-перше, внесення змін у будь-який НПА призведе до легкого пошуку інших взаємопов'язаних НПА, що регулюють цей напрям чи об'єкт регулювання /дерегулювання, що знижує ризики невідповідності НПА між собою;

по-друге, зручність для суб'єктів відстежувати й аналізувати нові НПА сферах господарювання суб'єкта;

по-третє, зручність оцінки дієвості та якості НПА;

по-четверте, наочність інтенсивності та проблем у законодавчому забезпеченні розвитку підприємництва за сферами, етапами, характером державного впливу тощо;

по п'яте, така класифікація може бути використана для відстеження результативності реформ з підтримки та стимулювання розвитку підприємницької діяльності.

Таким чином, можна зробити висновок, що сучасний стан реформ характеризується кількісними перевагами законодавчого забезпечення регулювання підприємницької активності, однак якість цих нормативних документів не завжди відповідає вимогам.

Для вирішення проблем необхідним є: внесення законодавчих змін, забезпечення реалізації політики прозорості та залучення громадськості до контролю за якістю роботи органів державної влади; удосконалення методичного забезпечення оцінювання якості нормативно-правових актів у сфері дерегулювання економіки тощо.

Регулювання законодавчих протиріч у сфері державного регулювання підприємницької діяльності дозволить підвищити ефективність реформи дерегулювання економіки та ліквідувати бар'єри підприємницької діяльності в законодавчому аспекті.

Використана література:

1. Бутенко А. І., Н. Л. Шлафман Інституційні механізми підвищення ефективності використання потенціалу малого підприємництва. Економічні інновації. 2014. – Вип. № 57. – С. 43–50.

2. Заярна Н. М. Міжнародний досвід підтримки малого бізнесу та сучасні українські реалії. Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.1. – С. 198–201.

3. Кендюхов О. В. Система державної підтримки малого та середнього підприємництва в Україні. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2013. – № 2 (58). – С. 13–18.

4. Галан Н. І. Державна підтримка малого та середнього бізнесу: досвід розвинених країн: монографія. Дніпропетровськ. Вид-во ДНУ, – 2017. – 188 с.

5. Деренько О. А. Міжнародний досвід державного регулювання та підтримки малого підприємництва. Бізнес Інформ, 2012. – № 5. – С. 95–97.

6. Стоянова М.М., Журавльова Т. О., Добровольський О. І. Адаптація закордонного досвіду стимулювання розвитку малого та середнього підприємництва. Економічні інновації. 2014. – Вип. 57. – С. 394–399.

7. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки: навч. посіб. Київ: Знання, 2016. – 435 с.

8. Стратегія сталого розвитку «Україна 2020». Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10>.

Формування фармацевтичних кластерів у регіоні

*Глебова Н. В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту і адміністрування НФаУ
glebnv11@gmail.com*

Мала А. О., здобувач вищої освіти 2 курсу спеціальності «Адміністративний менеджмент» Національного фармацевтичного університету

Посилення впливу світових інтеграційних процесів на розвиток регіональних економік обумовлює необхідність застосування сучасних методів та способів